

Uitspraak 201701653/1/R2

Datum van uitspraak: woensdag 25 april 2018
Tegen: de raad van de gemeente Montfoort
Proceduresoort: Tussenuitspraak/bestuurlijke lus
Rechtsgebied: RO - Utrecht
ECLI: **ECLI:NL:RVS:2018:1355**

201701653/1/R2.

Datum uitspraak: 25 april 2018

AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Tussenuitspraak met toepassing van artikel 8:51d van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) in het geding tussen:

1. [appellant sub 1] en anderen, allen wonend te Montfoort,
2. [appellant sub 2], wonend te Montfoort, en anderen,

en

1. de raad van de gemeente Montfoort,
2. het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Montfoort, verweerders.

Procesverloop

Bij besluit van 27 januari 2014 heeft de raad besloten tot gecoördineerde voorbereiding en bekendmaking van het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning voor de realisatie van een nieuwe manege ten behoeve van de West Stichtse Ruiters (hierna: de WSR).

Bij besluit van 12 december 2016 heeft de raad het bestemmingsplan "Willeskop ten noorden van 64-68" vastgesteld.

Bij besluit van 13 januari 2017 heeft het college een omgevingsvergunning verleend voor de bouw van een manege met beheerderswoning en voor het maken/veranderen van een uitweg.

Tegen het plan en de omgevingsvergunning hebben [appellant sub 1] en anderen en [appellant sub 2] en anderen beroep ingesteld.

De raad heeft een verweerschrift ingediend.

[appellant sub 1] en anderen, [appellant sub 2] en anderen en de raad hebben nadere stukken

ingediend.

De Afdeling heeft de zaak ter zitting behandeld op 30 januari 2018, waar [appellant sub 1] en anderen, vertegenwoordigd door [gemachtigde A], [appellant sub 2] en anderen, vertegenwoordigd door [gemachtigde B], en de raad en het college, vertegenwoordigd door mr. S.W. Derksen, advocaat te Utrecht, bijgestaan door J.P.H. Chatrou, ing. F. van der Ven en ing. Y. Smeets, zijn verschenen. Voorts is daar gehoord de WSR, vertegenwoordigd door [gemachtigde C], en de Stichting Hippisch Centrum Utrechtse Waarden (hierna: HCUW), vertegenwoordigd door [gemachtigden].

Overwegingen

Inleiding

1. Het plan voorziet aan de Willeskop in Montfoort in een nieuw manegecomplex met maximaal 30 boxen en een beheerderswoning. Daarmee is beoogd te voorzien in een nieuwe vervangende locatie voor het wegbestemde en gesloopte manegecomplex van de WSR op de locatie Kop IJsselveld aan de Waardsedijk-Oost 11 te Montfoort, waar een bedrijventerrein wordt uitgebreid. De manege is thans op een tijdelijke locatie gevestigd totdat de met het plan voorziene manege is gerealiseerd. De bebouwde oppervlakte van de manege met woning bedraagt ongeveer

2.899 m². Dit betreft een uitbreiding van ongeveer 920 m² ten opzichte van de oude locatie aan de Waardsedijk.

2. De omgevingsvergunning maakt de bouw van het manegecomplex en een uitweg op de N228 mogelijk. [appellant sub 1] en anderen, die wonen aan de [locatie 1] tot en met [locatie 2] te Montfoort, en [appellant sub 2] en anderen, van wie [appellant sub 2A] een loonbedrijf heeft aan de [locatie 3] te Montfoort, kunnen zich niet met het plan en de omgevingsvergunning verenigen.

3. De relevante planregels en andere regels zijn bijgevoegd in de bijlage behorende bij deze uitspraak.

Ontvankelijkheid

Beroep [appellant sub 2] en anderen

4. [appellant sub 2B] heeft in het beroepschrift verklaard dat hij namens [appellant sub 2] en [appellant sub 2A] het beroepschrift heeft ingediend en dat het beroepschrift is mede-ondertekend door een aantal maneges, te weten [appellante sub 2C] te Linschoten, [appellant sub 2D] te De Meern, [appellant sub 2E] te De Meern, Manege Castellum, [appellant sub 2F] te Snelrewaard, Pensionstal de Appellaan te Harmelen, [appellant sub 2G] te Harmelen, [appellant sub 2H] te Vleuten, [appellant sub 2I] te Breukelen, manege Morgenstond te Woerden en Hippisch Centrum Harmelen te Harmelen.

5. [appellant sub 2], [appellant sub 2A] en de maneges hebben het beroepschrift niet ondertekend. Evenmin zijn bij het beroepschrift machtigingen of andere stukken overgelegd waaruit de gestelde vertegenwoordiging blijkt.

6. [appellant sub 2B] is bij aangetekende brief van 3 maart 2017 verzocht de gestelde vertegenwoordiging aan te tonen. [appellant sub 2B] is tot en met 31 maart 2017 hiertoe in de gelegenheid gesteld. Hierbij is vermeld dat, indien dat niet binnen de gestelde termijn gebeurt, er rekening mee moet worden gehouden dat het verzoek niet-ontvankelijk wordt verklaard.

7. [appellant sub 2B] heeft machtigingen van [appellant sub 2], [appellant sub 2A], [appellante sub 2C] te Linschoten, [appellant sub 2E] te De Meern, Manege Castellum, [appellant sub 2F] te

Snelrewaard, Pensionstal de Appellaan te Harmelen, [appellant sub 2G] te Harmelen, [appellant sub 2H] te Vleuten, [appellant sub 2I] te Breukelen, manege Morgenstond te Woerden en Hippisch Centrum Harmelen te Harmelen overgelegd waarin zij [appellant sub 2B] machtigen namens hen het beroepschrift in te dienen. Voor [appellant sub 2D] te De Meern heeft [appellant sub 2B] de gestelde vertegenwoordiging niet binnen de aldus gestelde termijn aangetoond. Niet is gebleken van feiten of omstandigheden op grond waarvan redelijkerwijs niet kan worden geoordeeld dat [appellant sub 2B] in zoverre niet in verzuim is geweest.

8. Het beroep van [appellant sub 2] en anderen is niet-ontvankelijk voor zover dat is ingesteld door [appellant sub 2D].

Het bestemmingsplan

Toetsingskader

9. Bij de vaststelling van een bestemmingsplan moet de raad bestemmingen aanwijzen en regels geven die de raad uit een oogpunt van een goede ruimtelijke ordening nodig acht. De raad heeft daarbij beleidsruimte en moet de betrokken belangen afwegen. De Afdeling beoordeelt aan de hand van de beroepsgronden of het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan in overeenstemming is met het recht. De Afdeling stelt niet zelf vast of het plan in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening, maar beoordeelt aan de hand van die gronden of de raad zich in redelijkheid op het standpunt heeft kunnen stellen dat het plan strekt ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening.

Artikel 3.1.6, tweede lid, van het Besluit ruimtelijke ordening

10. [appellant sub 1] en anderen betogen dat het plan in strijd met artikel 3.1.6, tweede lid, van het Besluit ruimtelijke ordening (hierna: Bro) is vastgesteld omdat de actuele regionale behoefte aan een manege niet is aangetoond. Zij voeren aan dat ook bij een verplaatsing van een bestaande manege aan artikel 3.1.6, tweede lid, van het Bro moet worden voldaan, hetgeen volgt uit de uitspraak van de Afdeling van 24 februari 2016, [ECLI:NL:RVS:2016:484](#). Volgens [appellant sub 1] en anderen is in het rapport "Economische en maatschappelijke onderbouwing manege Montfoort" de behoefte niet aangetoond. Zij stellen dat uit voornoemd rapport volgt dat één manege per 14.500 inwoners voldoende is om in de behoefte te voorzien. Aangezien de gemeente Montfoort 13.800 inwoners heeft, bestaat er volgens [appellant sub 1] en anderen geen behoefte aan de manege.

[appellant sub 1] en anderen wijzen tevens op de maneges aan de Lindeboomweg 10 en Blindeweg 3 in Montfoort waar reeds manege-activiteiten zijn toegestaan en worden ontplooid. Ook zou in de gemeente Oudewater recent een manege zijn gebouwd die al in de behoefte voorziet.

11. De raad stelt dat de actuele regionale behoefte aan een manege is aangetoond en verwijst naar het rapport "Economische en maatschappelijke onderbouwing manege Montfoort" van 25 maart 2015 van onderzoeksbureau BRO waarin het regionale aanbod aan maneges is beschreven. De WSR betreft een manege die zich onderscheidt van de overige kleinschalige paardenhouderijen en pensionstallen in en rondom de gemeente Montfoort. De WSR is een landelijke rijvereniging en heeft een licentie van Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie (de KNHS) voor het houden van wedstrijden. De WSR is een manege die zich richt op zowel de beginnende als de fanatieke wedstrijdrutter.

De raad benadrukt tevens dat het gaat om een verplaatsing van een bestaande manege met een beperkte uitbreiding naar een andere locatie in de gemeente.

12. Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen in haar overzichtsuitspraak van 28 juni 2017, [ECLI:NL:RVS:2017:1724](#), inzake artikel 3.1.6, tweede lid, van het Bro, gelden, voor zover thans van belang, de volgende uitgangspunten.

Artikel 3.1.6, tweede lid, van het Bro verplicht het betrokken bestuursorgaan om in de toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, de behoefte aan de voorgenomen stedelijke ontwikkeling te beschrijven. Deze verplichting geldt voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen binnen en buiten het bestaand stedelijk gebied.

Bij deze behoefte gaat het, blijkens de geschiedenis van de totstandkoming van deze bepaling, niet alleen om de kwantitatieve behoefte. Het kan ook gaan om de kwalitatieve behoefte, zijnde de behoefte aan het specifieke karakter van de voorziene stedelijke ontwikkeling (uitspraak van 11 november 2015, [ECLI:NL:RVS:2015:3444](#) (Rozendaal)).

13. De Afdeling stelt vast dat de raad de manege met uitbreiding, gelet op de omvang ervan, terecht heeft aangemerkt als een nieuwe stedelijke ontwikkeling als bedoeld in artikel 3.1.6, tweede lid, van het Bro.

14. Vast is komen te staan dat de ruimtelijke ontwikkelingen die worden beoogd op de voormalige locatie Kop IJsselveld aan de Waardsedijk-Oost 11 te Montfoort verplaatsing van de manege noodzakelijk maakten. De bebouwde oppervlakte van de manege met woning bedraagt ongeveer 2.899 m². Dit betreft een uitbreiding van ongeveer 920 m² ten opzichte van de oude locatie aan de Waardsedijk-Oost. De uitbreiding hangt samen met de al voorafgaand aan de verplaatsing bestaande noodzaak ten behoeve van wedstrijden te beschikken over een grotere binnenrijbaan.

15. In paragraaf 3.2 van de plantoelichting is een beschrijving gegeven van de actuele regionale behoefte aan een nieuwe manege. Daarbij is verwezen naar het rapport "Economische en maatschappelijke onderbouwing manege Montfoort" van 25 maart 2015 van onderzoeksbureau BRO, waarin het regionale aanbod aan maneges is beschreven. BRO komt tot de conclusie dat er een duidelijke (maatschappelijke) behoefte bestaat aan moderne faciliteiten voor paardrijden op korte afstand van de woonomgeving. De twee kleinere accommodaties binnen de gemeente betreffen kleine maneges/pensionstallen. Anders dan deze twee accommodaties betreft de met het plan voorziene manege een moderne manege die verschillende doelgroepen aantrekt met verschillende bezoekmotieven. De manege onderscheidt zich voorts van maneges in de omgeving onder meer omdat ze een licentie heeft van de Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie (de KNHS) voor het houden van wedstrijden. Uit de stukken en het verhandelde ter zitting is gebleken dat de uitbreiding van de binnenrijbaan nodig is voor het houden van wedstrijden en WSR een ledenbestand heeft van ongeveer 150 leden en een wachtlijst. Voorts staat er in voormeld rapport dat er in en rond Montfoort marktpotentieel is voor tenminste één moderne volwaardige manege in aanvulling op de twee bestaande kleinere accommodaties. In het kader van de behoefte is tevens rekening gehouden met het feit dat de vestiging van de manege op de voorziene locatie een vervangende locatie betreft voor het wegbestemde en gesloopte manegecomplex van de WSR op de oude locatie in Montfoort. De Afdeling acht dit niet onjuist. De Afdeling betreft hierbij dat in de door [appellant sub 1] en anderen aangehaalde uitspraak van 24 februari 2016 weliswaar eveneens sprake is van een noodzakelijke verplaatsing binnen de gemeente van een bestaande manege, maar dat de Afdeling in die uitspraak heeft geoordeeld dat het college zich in redelijkheid op het standpunt heeft kunnen stellen dat de betreffende manege voorziet in een actuele regionale behoefte, als bedoeld in artikel 3.1.6, tweede lid, onder a, van het Bro. Het gebrek waarvan in die uitspraak sprake is betreft een andere bepaling, te weten artikel 3.1.6, tweede lid, onder b, van het Bro.

16. De stelling van [appellant sub 1] en anderen dat uit het rapport "Economische en maatschappelijke onderbouwing manege Montfoort" zou volgen dat gemiddeld één manege per 14.500 inwoners voldoende is en er - gelet op de bevolkingsomvang van de gemeente Montfoort - derhalve maar een behoefte aan één manege zou bestaan, berust op een onjuiste lezing van dit rapport. In voornoemd rapport wordt namelijk geconstateerd dat er landelijk één manege per 14.500 inwoners bestaat. Per regio kan dit echter verschillen, zoals ook in de gemeente Montfoort het geval is. Uit het rapport "Economische en maatschappelijke onderbouwing manege Montfoort" volgt dat de gemeente Montfoort een relatief groot vraagpotentieel voor paardensport heeft, gelet op de jonge bevolking.

17. In hetgeen [appellant sub 1] en anderen betogen over de actuele regionale behoefte ziet de Afdeling geen aanleiding voor het oordeel dat de ontwikkeling van de manege in strijd is met artikel 3.1.6, tweede lid, aanhef en onder a, van het Bro.

18. Het betoog faalt.

Geurhinder

19. [appellant sub 1] en anderen en [appellant sub 2] en anderen vrezen dat hun woon- en leefklimaat onaanvaardbaar wordt aangetast vanwege geurhinder als gevolg van de manege waarin het plan voorziet. Zij stellen hiertoe in de eerste plaats dat in de brochure "Bedrijven en Milieuzonering" van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten uit 2009 (hierna: de VNG-brochure) wat betreft het aspect geur een afstand geldt van ten minste 50 meter van de grens van de bestemming die de manege toestaat tot aan de uiterste situering van de gevels van de woningen aan de [locatie 1] t/m [locatie 2] en de werkplaats aan de [locatie 3]. Zij betogen dat de raad deze afstand ten onrechte niet in acht heeft genomen en evenmin heeft gemotiveerd waarom van deze richtafstand is afgeweken.

Voorts voeren [appellant sub 1] en anderen en [appellant sub 2] en anderen aan dat de raad bij de vaststelling van het plan de afstanden die zijn opgenomen in de artikelen 3.117 en 3.119 van het Activiteitenbesluit milieubeheer (hierna: Activiteitenbesluit) niet in acht heeft genomen omdat op te korte afstand van geurgevoelige objecten de oprichting van dierenverblijven mogelijk wordt gemaakt. In dit kader stellen zij dat de raad bij het bepalen van deze afstand ten onrechte is uitgegaan van een emissiepunt binnen het aan de gronden toegekende bouwvlak en niet van de grens van het bouwvlak.

Tevens voeren zij aan dat de raad de in het plan mogelijk gemaakte paddocks en paardenweide ten onrechte niet in aanmerking heeft genomen.

[appellant sub 2] en anderen vrezen dat er meer dan 30 paardenboxen komen.

20. De raad stelt dat hij bij de voorbereiding van het plan geen gebruik heeft gemaakt van de richtafstanden uit de VNG-brochure wat betreft het aspect geur, maar voor de vraag of het plan voldoet aan een goede ruimtelijke ordening aansluiting heeft gezocht bij de richtafstanden die zijn genoemd in het Activiteitenbesluit en de Wet geurhinder en veehouderij (hierna: de Wgv) en dat daaraan wordt voldaan. De raad geeft verder te kennen dat voor het bepalen van de afstand in dit geval niet van de grens van het bouwvlak behoefde te worden uitgegaan maar van een emissiepunt in het bouwvlak. Aan de gronden die binnen een contour van 50 meter van de werkplaats liggen en die deels binnen het bouwvlak zijn gesitueerd is de aanduiding "bouwaanduiding—1" toegekend. In de planregels is ten aanzien van deze gronden bepaald dat tot een gebruik van gronden en bouwwerken strijdig met de bestemming in ieder geval wordt gerekend het realiseren van emissiepunten op de gronden met deze aanduiding. De raad verwijst in dit verband naar artikel 4 van de Regeling geurhinder en veehouderij (hierna: Rgv). De raad stelt ten slotte dat de paddocks en paardenweide gelet op de intensiteit van het gebruik niet zijn aan te merken als dierenverblijf in de zin van het Activiteitenbesluit en de Wgv.

21. De Afdeling overweegt dat de raad bij de voorbereiding van het plan geen gebruik heeft gemaakt van de richtafstanden uit de VNG-brochure wat betreft het aspect geur, maar aansluiting heeft gezocht bij de richtafstanden die zijn genoemd in de Wgv en het Activiteitenbesluit. De raad was niet verplicht om bij de voorbereiding van het plan de VNG-brochure te hanteren. Nu hij dat niet heeft gedaan, behoefde hij afwijkingen van de richtafstanden die in de VNG-brochure voor wat betreft geur worden genoemd, ook niet te motiveren.

Het Activiteitenbesluit/Wgv/Geurverordening

22. Vast staat dat voor paarden bij ministeriële regeling geen geuremissiefactor is vastgesteld, zodat in beginsel moet worden uitgegaan van de afstanden genoemd in artikel 3.117 en in artikel 3.119 van

het Activiteitenbesluit onderscheidenlijk in artikel 4 en in artikel 5 van de Wgv. De meergenoemde werkplaats ligt buiten de bebouwde kom en de woningen aan de Willeskop liggen binnen de bebouwde kom.

23. Ingevolge artikel 3.118, eerste lid, van het Activiteitenbesluit is, voor zover van belang, artikel 3.117, eerste lid, niet van toepassing, voor zover bij gemeentelijke verordening op grond van artikel 6, derde lid, aanhef en onder a, van de Wgv andere afstanden zijn vastgesteld. Ingevolge artikel 6, derde lid, aanhef en onder a, van de Wgv is artikel 4, eerste lid, van de Wgv niet van toepassing voor zover bij gemeentelijke verordening andere afstanden zijn vastgesteld. De gemeente Montfoort heeft op 24 augustus 2010 de "Verordening lokaal geurbeleid landelijk gebied Montfoort" (hierna: de Geurverordening) vastgesteld. Op grond van de Geurverordening geldt een afstand van 25 meter tussen het emissiepunt van een dierenverblijf en een geurgevoelig object buiten de bebouwde kom en een afstand van 50 meter binnen de bebouwde kom. Ingevolge de Geurverordening geldt de richtafstand van 25 meter alleen voor zover het een bestaand dierenverblijf betreft. Het betreft hier geen bestaand dierenverblijf dus de afstandseis van 25 meter is in dit geval niet van toepassing. In de Geurverordening wordt wat betreft de definitie van dierenverblijf verwezen naar de Wgv.

Aangezien de manege een nieuw dierenverblijf betreft geldt buiten de bebouwde kom op grond van artikel 3.117, eerste lid, aanhef en onder b, van het Activiteitenbesluit en artikel 4, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wgv een richtafstand van 50 meter.

Omdat de afstand die artikel 3.117, eerste lid, aanhef en onder a, van het Activiteitenbesluit en artikel 4, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wgv voorschrijven binnen de bebouwde kom, namelijk 100 meter, afwijkt van de afstand op grond van de Geurverordening, waar binnen de bebouwde kom immers een richtafstand van 50 meter geldt, dient in zoverre van een afstand van 50 meter te worden uitgegaan.

Tevens geldt de afstandseis uit 3.119, eerste lid, van het Activiteitenbesluit en artikel 5, eerste lid, van de Wgv. Ingevolge deze bepalingen dient de afstand tussen de buitenzijde van een dierenverblijf tot de dichtstbijzijnde buitenzijde van een geurgevoelig object indien het geurgevoelig object buiten de bebouwde kom is gelegen 25 meter en binnen de bebouwde kom 50 meter te bedragen.

24. De inrichting van het manegecomplex is gedetailleerd in het plan vastgelegd. Binnen het bouwvlak kunnen gebouwen zoals een rijhal met binnenrijbaan, stallen met maximaal 30 paardenboxen en een beheerderswoning worden opgericht. Andere voorzieningen, zoals de paddocks, de buitenrijbaan en de stapmolen en langeercircel zijn door middel van specifieke aanduidingen bestemd.

25. Het plan maakt maximaal 30 boxen mogelijk. Voor zover de vrees bestaat dat er meer boxen worden gebouwd betreft dit een kwestie van handhaving die in het kader van de beoordeling van het plan niet aan de orde is. Het betoog van [appellant sub 2] en anderen faalt.

26. Blijkens aanvullende informatie van de vergunninghouder en de raad is het volgende gebleken. De paarden worden gehouden in de paardenboxen. Gelet op het maximaal aantal paardenboxen zullen op de manege maximaal 30 paarden verblijven. De paddocks worden uitsluitend gebruikt om paarden te stallen indien de boxen worden uitgemest en dat duurt ongeveer 45 minuten per box. De paardenweide wordt uitsluitend onder toezicht van de eigenaren van de paarden gebruikt en dat zal in de regel niet langer zijn dan 1 tot 1,5 uur per paard op de dagen dat de eigenaren aanwezig zijn. Gelet op het voorgaande acht de Afdeling het niet aannemelijk dat de paddocks en paardenweide op een zodanige wijze worden gebruikt dat dit gebruik dient te worden aangemerkt als het houden van dieren in een dierenverblijf in de zin van de Wgv en het Activiteitenbesluit. De raad heeft daarom terecht geconcludeerd dat de paddocks en de paardenweide bij een dergelijk gebruik niet als dierenverblijf in de zin van de Wgv en het Activiteitenbesluit behoeven te worden aangemerkt.

27. De woningen aan de Willeskop liggen in de bebouwde kom. Op grond van de Geurverordening dient derhalve een afstand van ten minste 50 meter in acht te worden genomen. Het bouwvlak ligt op

een afstand van meer dan 130 meter van de woningen. Voorzieningen, zoals paddocks, de buitenrijbaan en de stapmolen, die door middel van specifieke aanduidingen zijn bestemd, zijn voorzien op een afstand van minimaal 100 meter van de woningen. Alleen de gronden met de bestemming "Sport-manege" en de aanduiding "specifieke bouwaanduiding—1" liggen op een kleinere afstand dan 50 meter van de woningen. Op deze gronden kunnen paarden worden geweid, hetgeen ook volgt uit de tekeningen bij de omgevingsvergunning. Hiervoor is overwogen dat de paardenweide geen dierenverblijf is in de zin van de Wgv. Gezien het voorgaande wordt ten aanzien van de woningen aan de ingevolge de Geurverordening aan te houden afstand van ten minste 50 meter voldaan. Het betoog van [appellant sub 1] en anderen dat hier op ziet faalt.

28. Op de gronden van het loonbedrijf van [appellant sub 2A] aan de [locatie 3] rust een bedrijfsbestemming met een bouwvlak. Deze gronden, die ten oosten van het plangebied liggen, zijn gesitueerd buiten de bebouwde kom.

Op deze gronden is een werkplaats gesitueerd. Niet in geschil is dat deze werkplaats een geurgevoelig object is in de zin van de Wgv en het Activiteitenbesluit. Op grond van artikel 3.117, eerste lid, aanhef en onder b, van het Activiteitenbesluit en artikel 4, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wgv dient een afstand van ten minste 50 meter in acht te worden genomen. Aan de gronden in het plangebied die binnen een afstand van 50 meter van de buitenzijde van de werkplaats liggen is de bestemming "Sport-manege" met de aanduiding "specifieke bouwaanduiding—1" toegekend. Tevens rust op een deel van de betreffende gronden de aanduiding "specifieke bouwaanduiding—paddocks" en een bouwvlak.

De gronden met de bestemming "Sport-manege" kunnen worden gebruikt als paardenweide en op de gronden met de aanduiding "specifieke bouwaanduiding—paddocks" kunnen paddocks worden opgericht. Hiervoor is overwogen dat een paardenweide noch de paddocks dierenverblijven zijn in de zin van de Wgv en het Activiteitenbesluit zodat daarmee geen rekening behoeft te worden gehouden.

Onder verwijzing naar haar uitspraak van 14 november 2012, [ECLI:NL:RVS:2012:BY3042](#), overweegt de Afdeling met betrekking tot de gronden waar een bouwvlak op rust dat bij de bepaling van geurhinder als gevolg van een dierenverblijf op grond van het Activiteitenbesluit in beginsel als uitgangspunt de grens van het aangegeven bouwvlak van het dierenverblijf dient te worden genomen, aangezien binnen het gehele bouwvlak bedrijfsbebouwing tot stand kan komen waarin hinderveroorzakende activiteiten plaatsvinden. Dit geldt ook bij de bepaling van geurhinder als gevolg van een dierenverblijf op grond van de Wgv. Een deel van de gronden met het bouwvlak ligt binnen de afstand van 50 meter. Aan deze gronden is de aanduiding "specifieke bouwaanduiding—1" toegekend. In de planregels is met betrekking tot gronden met deze aanduiding bepaald dat tot een gebruik van gronden en bouwwerken strijdig met de bestemming in ieder geval gerekend wordt het realiseren van emissiepunten op de gronden met deze aanduiding. De raad heeft met deze regeling in het plan verzekerd dat binnen de door deze aanduiding bepaalde contour geen emissiepunt mag worden gerealiseerd. In de planregeling is, in artikel 1, lid 29, omschreven wat onder een emissiepunt moet worden verstaan. Bij het bepalen van deze contour, het meten van de aan te houden afstand, heeft de raad aansluiting gezocht bij het bepaalde in artikel 3.121 van het Activiteitenbesluit en artikel 10 van de Wgv juncto artikel 1 en artikel 4 van de Rgv. Aldus heeft de raad met het toekennen van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding—1" aan de gronden die binnen een afstand van 50 meter van de buitenzijde van de werkplaats zijn gesitueerd gewaarborgd dat het niet mogelijk is daarbinnen emissiepunten te realiseren. Door deze planregeling heeft de raad in dit geval kunnen uitgaan van het vlak waar de aanduiding "specifieke bouwaanduiding—1" aan is toegekend en niet van de grens van het bouwvlak. Gelet hierop wordt voor wat betreft de werkplaats voldaan aan de ingevolge artikel 3.117, eerste lid, aanhef en onder b, van het Activiteitenbesluit en artikel 4, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wgv voorgeschreven afstanden. Dit betekent dat aldus wordt voldaan aan de afstanden waarbij de raad aansluiting heeft gezocht ter beoordeling van de aanvaardbaarheid van het woon- en leefklimaat bij het geurgevoelig object. Het betoog van [appellant sub 2] en anderen dat hier op ziet faalt.

29. Tevens stelt de Afdeling vast dat wordt voldaan aan de afstandseis uit 3.119, eerste lid, aanhef en onder b, van het Activiteitenbesluit en artikel 5, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wgv. De afstand tussen de buitenzijde van de werkplaats en de grens van het bouwvlak waarbinnen een dierenverblijf kan worden opgericht bedraagt meer dan 25 meter. Het betoog van [appellant sub 2] en anderen dat hier op ziet faalt.

30. Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (uitspraak van 24 oktober 2012, [ECLI:NL:RVS:2012:BY1045](#)), mag, indien tussen het dierenverblijf en een geurgevoelig object de in de Wgv dan wel het Activiteitenbesluit genoemde afstanden worden aangehouden, in beginsel worden aangenomen dat bij het geurgevoelig object een aanvaardbaar woon- en leefklimaat kan worden gegarandeerd. Indien tussen het dierenverblijf en het geurgevoelig object niet de in de Wgv dan wel het Activiteitenbesluit genoemde afstand wordt aangehouden, mag dit niet zonder meer worden aangenomen. In een dergelijk geval dient door de raad te worden gemotiveerd waarom ter plaatse niettemin een aanvaardbaar woon- en leefklimaat kan worden gegarandeerd.

31. Naar het oordeel van de Afdeling hebben [appellant sub 1] en anderen geen gronden aangevoerd op grond waarvan moet worden geconcludeerd dat door het plan ter plaatse van de werkplaats geen aanvaardbaar verblijfsklimaat kan worden gegarandeerd, nu op de in overweging 28 aangegeven wijze wordt voldaan aan de afstanden die de raad als richtsnoer hanteert voor een aanvaardbaar verblijfsklimaat. Het verblijf van paarden in de paardenweide en paddocks zoals in overweging 26 is omschreven kan voorts niet tot het oordeel leiden dat niettemin onevenredige overlast voor omwonenden dan wel gebruikers van de werkplaats zal ontstaan.

32. Gelet op het voorgaande heeft de raad zich naar het oordeel van de Afdeling in redelijkheid op het standpunt kunnen stellen dat ter plaatse van de gronden aan de [locatie 3] tot en met [locatie 2] geen sprake is van onaanvaardbare aantasting van het woon- en leefklimaat als gevolg van geurhinder.

33. De betogen falen.

Stof, geluid en gevaar

34. [appellant sub 1] en anderen betogen dat de raad de in de VNG-brochure aanbevolen afstanden voor de aspecten stof, geluid en gevaar van de manege tot gevoelige functies niet in acht heeft genomen. Zij vrezen dat hun woon- en leefklimaat onaanvaardbaar wordt aangetast.

[appellant sub 2] en anderen vrezen dat het verblijfsklimaat in de werkplaats wordt aangetast.

35. De raad stelt zich op het standpunt dat voor de bepaling van de richtafstanden voor de aspecten stof, geluid en gevaar aan de ingevolge de VNG-brochure aanbevolen afstanden wordt voldaan.

36. De VNG-brochure kent indicatieve afstanden voor een manege. Voor geluid en stof is een richtafstand van 30 meter en voor gevaar 0 meter aanbevolen.

37. Indien de omgeving is aan te merken als "gemengd gebied", kunnen de richtafstanden volgens de VNG-brochure met één afstandsstep worden verlaagd, zonder dat dit ten koste gaat van het woon- en leefklimaat. Het begrip "gemengd gebied" wordt gebruikt om richtafstanden aan te geven tussen een bedrijventerrein of bedrijfslocatie in een gebied met een matige tot sterke functiemenging. Lintbebouwing in het buitengebied met overwegend agrarische en andere bedrijvigheid kan volgens de VNG-brochure als gemengd gebied worden beschouwd.

38. De Afdeling stelt vast dat de raad voor de beoordeling van de richtafstand kon uitgaan van een gemengd gebied. Het betreft een gebied met langs de Willeskop woningen in lintbebouwing grenzend aan het buitengebied met overwegend agrarische en andere bedrijvigheid. Voor een manege geldt in dat geval volgens de VNG-brochure een richtafstand van 10 meter van enerzijds de perceelgrens van

het bedrijf tot anderzijds de uiterste situering van de gevels van de woningen aan de [locatie 1] tot en met [locatie 2].

39. De gevels van de woningen aan de [locatie 1] tot en met [locatie 2] zijn op grotere afstand dan 10 meter van het plangebied gelegen. Het bouwvlak van de woning aan de [locatie 1] ligt weliswaar op ongeveer 2,5 meter van de grens van het plangebied maar de gevel van de woning op ongeveer 25 m. Op de gronden mag 1 woning worden gebouwd. Nu reeds een woning aanwezig is op een afstand van 25 meter heeft de raad mogen oordelen dat het niet aannemelijk is dat op de grens van het bouwvlak een woning wordt gebouwd. Gelet hierop heeft de raad geen rekening hoeven houden met de grens van het betreffende bouwvlak.

40. De aanduiding "specifieke bouwaanduiding—paddocks" is op een afstand van ongeveer 10 meter van de werkplaats gesitueerd. Gelet op de aard en omvang van het gebruik van paddocks waar paarden slechts een korte periode aanwezig zijn zoals omschreven in overweging 31, heeft de raad zich in redelijkheid op het standpunt kunnen stellen dat het gebruik van de paddocks niet leidt tot een onaanvaardbaar verblijfsklimaat voor wat betreft stof, geluid en gevaar in de werkplaats.

41. De betogen falen.

Verkeer en ontsluiting

42. [appellant sub 1] en anderen en [appellant sub 2] en anderen betogen dat het plangebied niet op een veilige wijze kan worden ontsloten. Zij voeren daartoe aan dat er geen sprake is van een fysiek vrij oprijzicht van 100 meter ter plaatse van de ontsluiting voor het gemotoriseerde verkeer op de N228. Daarnaast voeren zij aan dat ten onrechte geen ontsluiting ten behoeve van ongemotoriseerd verkeer in het plan is opgenomen waardoor er geen veilige en verantwoorde ontsluiting van het plangebied bestaat voor dat verkeer.

43. De raad stelt dat het plangebied op veilige wijze kan worden ontsloten.

44. De Afdeling stelt vast dat het plangebied door middel van het plandeel met de bestemming "Sport-Manege" en de aanduiding "ontsluiting" wordt ontsloten op de N228 (ter plaatse ook Willeskop genaamd). Uit het rapport "Verkeersadvies manege Willeskop 68a Montfoort" van maart 2016 van SVA Stiphout VerkeersAdvies (hierna: het verkeersadvies) volgt dat de manege een beperkte toename van verkeer met zich brengt die de N228 kan verwerken en dat er geen verkeersonveilige situaties worden verwacht. Ten aanzien van de verkeersveiligheid wordt in het verkeersadvies geconcludeerd dat wordt voldaan aan de provinciale richtlijnen ten aanzien van uitritten. Uit het Verkeersadvies volgt voorts dat het zicht vanaf de uitrit van de manege 100 meter is. Voor fietsverkeer wordt aanbevolen om de oversteekbewegingen te concentreren bij de rotonde of langs de Reinaldaweg, die ten westen van het plangebied ligt. De raad heeft in de nota van zienswijzen aangegeven dat zal worden voorzien in een aparte in- en uitrit voor fietsers naar de Reinaldaweg. Het plan maakt deze in- en uitrit, gelet op de bestemming "Sport-Manege" mogelijk. Nu deze inrit tevens is opgenomen in de landschappelijke inpassing als bedoeld in hoofdstuk 4 van de plantoelichting is deze daarmee gelet op artikel 3, lid 3.3, sub a, onder 4, van de planregels ook verzekerd. Ter zitting heeft de raad nog naar voren gebracht dat zo nodig fysieke maatregelen worden getroffen om te bewerkstelligen dat de fietsers de gewenste in- en uitrit zullen gebruiken. Dit betreft een kwestie van uitvoering.

45. De betogen falen.

Parkeren en evenementen

46. [appellant sub 1] en anderen en [appellant sub 2] en anderen betogen dat bij de berekening van de benodigde parkeerplaatsen geen rekening is gehouden met evenementen, die het plan, gelet op artikel 1.33 van de planregels mogelijk maakt en vrezen voor parkeeroverlast in de omgeving. [appellant sub 1] en anderen betogen dat aan de gronden in het noordoosten van het plangebied

langs de binnenrijbaan waar parkeerplaatsen zijn voorzien ten onrechte niet de aanduiding "parkeerterrein" is toegekend. Dit klemmt te meer nu ingevolge de planregels het realiseren van permanente parkeerplaatsen buiten de gronden met de aanduiding "parkeerterrein" in strijd is met het gebruiksverbod.

47. De Afdeling stelt vast dat in het plan evenementen in het kader van de manege zijn toegelaten, zoals dressuur- en springwedstrijden en andere hippische evenementen. In het plan is door middel van de bestemming "Sport-Manege" en de aanduiding "parkeerterrein" voorzien in parkeervoorzieningen.

48. In het verkeersadvies staat dat zal worden voorzien in

31 (verlengde) parkeerplaatsen op eigen terrein. De parkeervraag van de manege en de bedrijfswoning bedraagt 14 plaatsen, zodat sprake is van een overschot dat kan worden benut voor grotere voertuigen en bij (kleine) evenementen. Bij grotere evenementen dient rekening te worden gehouden met een verhoogde parkeervraag en moet worden beoordeeld of en zo, ja welke tijdelijke parkeermaatregelen noodzakelijk zijn, aldus het verkeersadvies.

49. De manege heeft een licentie van de Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie voor het houden van wedstrijden. De raad heeft aangegeven dat indien er evenementen plaatsvinden in het kader van de te verlenen evenementenvergunning beoordeeld zal moeten worden welke parkeermaatregelen er in de omgeving getroffen moeten worden.

50. De raad heeft niet onderzocht of het parkeren in geval van grote evenementen in de directe omgeving kan worden opgevangen en niet leidt tot parkeeroverlast en dit doorgeschoven. Gelet op het feit dat het aantal dagen dat grote evenementen kunnen plaatsvinden niet is gelimiteerd en het aantal bezoekers niet is beperkt en dat gelet op de verleende licentie aannemelijk is dat dergelijke evenementen zullen plaatsvinden, heeft de raad naar het oordeel van de Afdeling ten onrechte niet inzichtelijk gemaakt of het mogelijk maken van grote evenementen in het plan uit het oogpunt van parkeerbelasting in de omgeving in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening.

51. De raad heeft ter zitting aangegeven dat abusievelijk op de verbeelding de aanduiding "parkeerterrein" ten onrechte niet is toegekend aan de gronden in het noordoosten van het plangebied langs de binnenrijbaan. De op deze locatie voorziene parkeerplaatsen zijn in aanmerking genomen bij het totale aantal van 31 parkeerplaatsen. Het plan regelt derhalve iets anders dan is beoogd.

52. De betogen slagen.

Watercompensatie

53. [appellant sub 1] en anderen betogen dat de watercompensatie onvoldoende is, nu in het inrichtingsplan meer verharding is opgenomen en het plan het verharden van 50% van het bestemmingsvlak toelaat. Zij betogen dat het plan uitgaat van een onjuiste berekening van de benodigde watercompensatie en niet wordt voldaan aan de Waterwet en de Keur. Volgens [appellant sub 1] en anderen is ten onrechte de verharding langs de ontsluitingsweg en de oostzijde en de parkeerplaatsen niet meegerekend in de verharding. Het berekende oppervlakte aan verharding en de berekende compensatieoppervlakte zou onjuist berekend zijn.

54. De raad stelt dat WSR in een vroeg stadium overleg heeft gehad met het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (hierna: HDSR). In de Keur van de HDSR wordt de eis gesteld dat bij een verhardingstoename vanaf 1.000 m² watercompensatie dient plaats te vinden. De compensatie zal 15% van het te verharden oppervlakte moeten bedragen. Deze eis vanuit de Keur is vastgelegd in artikel 3, lid 3.3, sub a, onder 1, van de planregels. Door middel van deze voorwaardelijke verplichting wordt gewaarborgd dat aan de eisen vanuit de Keur wordt voldaan en voldoende watercompensatie zal plaatsvinden, aldus de raad.

55. Uit de in de plantoelichting opgenomen watertoets volgt dat rekening is gehouden met een aanzienlijke toename van verhard oppervlak en dat de planregeling geen negatieve gevolgen heeft voor het waterhuishoudkundige systeem, waarbij is uitgegaan van een compensatie van 770 m². Het HDSR heeft geadviseerd dat er een compensatie van 770 m² dient plaats te vinden nu wordt uitgegaan van een verhard terrein van 5.117 m². Uit de plantoelichting volgt dat zowel de westelijke als de oostelijke watergang zal worden verbreed.

56. In de nota van zienswijzen heeft de raad aangegeven dat het HDSR nauw betrokken is geweest bij de totstandkoming van de plannen voor de manege. Het HDSR heeft advies uitgebracht ten aanzien van de gewenste ontwikkeling en hierover positief geadviseerd. De vereiste watercompensatie van 770 m² is berekend op basis van 5117 m² verharding en in de plantoelichting is aangegeven dat in de compensatie zal worden voorzien door de westelijke en oostelijke watergang te verbreden. Op de inrichtingstekening is de totale hoeveelheid terreinverharding tevens aangegeven. Hieruit blijkt dat dit 5117 m² is.

57. [appellant sub 1] en anderen hebben niet aannemelijk gemaakt dat de gehanteerde berekening onjuist is en dat de raad zich hier niet op heeft mogen baseren. Bij de berekening van het totaal te verhard oppervlak is de bebouwde oppervlakte van ongeveer 2899 m² en de verharding van het buitenterrein zoals ook is opgenomen in de inrichtingstekening meegenomen. De parkeerplaatsen zullen conform de inrichtingstekening niet geheel worden verhard maar door middel van groentegels worden uitgevoerd. Artikel 3, lid 3.3, sub a, onder 4, van de planregels luidt dat tot een gebruik van gronden en bouwwerken strijdig met de bestemming in elk geval wordt gerekend het in gebruik nemen en gebruik van gronden en bouwwerken als niet aan de voorwaarde is voldaan dat de landschappelijke inpassing (zoals opgenomen in hoofdstuk 4 van de plantoelichting en op de inrichtingstekening is aangegeven) gelijktijdig wordt gerealiseerd met de nieuwe bebouwing.

58. De vrees van [appellant sub 1] dat gelet op artikel 3, lid 3.3, sub c, van de planregels meer dan 50% van de oppervlakte van het bestemmingsvlak wordt verhard zonder watercompensatie faalt, nu in artikel 3, lid 3.3, aanhef en onder a onder 1, van de planregels is opgenomen dat tot een gebruik van gronden en bouwwerken strijdig met de bestemming in elk geval wordt gerekend het in gebruik nemen en gebruiken van gronden en bouwwerken zonder dat de watercompensatie ten minste 15% van het te verhard oppervlak bedraagt.

59. Het betoog faalt.

Definitie van daghoreca

60. [appellant sub 1] en anderen betogen dat in het plan ten onrechte geen definitie van daghoreca is opgenomen. Zij vrezen voor onaanvaardbare overlast ten gevolge van horeca. De huidige planregels kennen ruime mogelijkheden voor horeca tot laat in de avond.

61. De raad stelt dat de omschrijving van daghoreca achterwege kon blijven omdat voldoende duidelijk is wat daaronder in het normale spraakgebruik moet worden verstaan. In dit verband wijst de raad op de uitspraak van de Afdeling van 24 december 2013, [ECLI:NL:RVS:2013:2624](#).

62. In artikel 3, lid 3.1, onder a, van de planregels wordt een manege met daarbij behorende daghoreca toegestaan. Aan een deel van de gronden is de aanduiding "specifieke vorm van horeca—kantine" toegekend. Op deze gronden is een kantine als bedoeld in artikel 1.32 toegestaan. Een kantine betreft ingevolge deze planregel een ondergeschikte vorm van horeca, als onderdeel van de lokale bedrijfsvoering waar leden en bezoekers kunnen pauzeren en consumpties kunnen kopen. Uitbating van de kantine als zelfstandig horecabedrijf is niet toegestaan.

63. De Afdeling stelt vast dat het plan niet beschikt over een definitie van daghoreca. De enkele verwijzing naar de uitspraak van de Afdeling van 24 december 2013 gaat niet op omdat die zaak betrekking had op daghoreca gerelateerd aan een winkelcentrum. Ter zitting is namens WSR

aangegeven dat de manege op avonden tot circa 22.00 uur is geopend. Naar het oordeel van de Afdeling heeft de raad gelet hierop onvoldoende gemotiveerd dat de vrees van omwonenden voor onaanvaardbare overlast ten gevolge van de horeca ongegrond is.

64. Het betoog slaagt.

Landschappelijke inpassing en groenstrook

65. [appellant sub 1] en anderen betogen dat de landschappelijke inpassing van de manege niet is verzekerd omdat de gronden aan de noord-, zuid- en westzijde van het plangebied waar ingevolge de landschappelijke inpassing die is opgenomen in de plantoelichting een groenstrook is voorzien, ten onrechte buiten het plangebied zijn gelaten.

66. De raad stelt zich op het standpunt dat de landschappelijke inpassing van de manege - ook voor de gronden ten noorden van de manege - is geborgd in het plan.

67. Ter zitting is vast komen te staan dat de landschappelijke inpassing zoals opgenomen in hoofdstuk 4 van de plantoelichting en op de inrichtingstekening aan de noordzijde voorziet in een groenstrook die buiten het plangebied ligt. De landschappelijke inpassing op deze gronden bestaat uit het realiseren van een groenstrook met een diepte van 12,5 meter. De raad heeft gesteld en gemotiveerd dat de groenstrook mogelijk is binnen de bestaande agrarische bestemming van het geldende bestemmingsplan en dat op de gronden al een groenstrook aanwezig is. Voorts zijn deze gronden in eigendom van de gemeente. De omstandigheid dat de betreffende gronden niet in het plangebied zijn opgenomen staat er bovendien niet aan in de weg dat als gevolg van artikel 3, lid 3.3, aanhef en sub a, en onder 4, van de planregels, aan het niet verwezenlijken van de groenstrook gevolgen kunnen worden verbonden voor het gebruik van de gronden voor de manege. Gelet hierop heeft de raad zich in redelijkheid op het standpunt kunnen stellen dat ook op deze gronden de groenstrook wordt gerealiseerd.

68. Het betoog faalt.

Financiële uitvoerbaarheid en staatssteun

69. [appellant sub 1] en anderen en [appellant sub 2] en anderen betogen dat het plan financieel niet uitvoerbaar is, mede omdat sprake zou zijn van ongeoorloofde staatssteun. Daarbij wijzen zij er op dat de gemeente ten onrechte kosten voor de verplaatsing van de manege op zich zou hebben genomen. Voorts stellen [appellant sub 1] en anderen en [appellant sub 2] en anderen dat een anterieure overeenkomst, die ter onderbouwing van de financiële uitvoerbaarheid dient, ten onrechte niet bij de stukken zit die ter inzage zijn gelegd.

70. De raad stelt dat [appellant sub 1] en anderen en [appellant sub 2] en anderen niet hebben gemotiveerd en niet aannemelijk hebben gemaakt dat sprake zou zijn van ongeoorloofde staatssteun. Het gemeentebestuur heeft een koopovereenkomst met de eigenaar van de grond gesloten. De gronden zullen in erfpacht worden uitgegeven aan de manege. Tevens is het gemeentebestuur bereid om aan de realisatie van de manege op bovengenoemde locatie een financiële bijdrage te leveren, welke bijdrage door middel van betaling van de erfpachtcanon aan de gemeente zal worden terugbetaald. Tevens stelt de raad dat [appellant sub 1] en anderen en [appellant sub 2] en anderen niet aannemelijk hebben gemaakt dat de initiatiefnemer niet in staat zou kunnen worden geacht het plan uit te voeren, zelfs al zou er sprake zijn van ongeoorloofde staatssteun. Ten aanzien van de anterieure overeenkomst heeft de raad zich op het standpunt gesteld dat de wet niet verplicht om de overeenkomst zelf ter inzage te leggen. Tevens hebben [appellant sub 1] en anderen en [appellant sub 2] en anderen van de zakelijke weergave van deze overeenkomst kennis kunnen nemen.

71. Over het betoog dat de anterieure overeenkomst ten onrechte niet ter inzage is gelegd, overweegt de Afdeling dat dit gebrek, daargelaten of daarvan sprake is, ziet op de inhoud noch op de

procedure van totstandkoming van het bestemmingsplan en derhalve geen grond kan vormen voor gehele of gedeeltelijke vernietiging van het plan (vergelijk de uitspraak van de Afdeling van 28 mei 2014, [ECLI:NL:RVS:2014:1941](#)).

72. In het kader van een beroep tegen een bestemmingsplan kan een betoog dat ziet op de uitvoerbaarheid van dat plan, waaronder ook de financiële uitvoerbaarheid is begrepen, slechts leiden tot vernietiging van het bestreden besluit indien en voor zover het aangevoerde leidt tot de conclusie dat de raad op voorhand in redelijkheid had moeten inzien dat het plan niet kan worden uitgevoerd binnen de planperiode van in beginsel tien jaar.

73. In de plantoelichting staat dat er geen belemmeringen zijn aangaande de financiële uitvoerbaarheid. De in het plan mogelijk gemaakte ontwikkeling en de plankosten komen voor rekening van de initiatiefnemer. Er is een anterieure overeenkomst gesloten tussen de initiatiefnemer en de gemeente waarin in kostenverhaal is voorzien.

74. Wat betreft het betoog dat mogelijk sprake is van ongeoorloofde staatssteun, overweegt de Afdeling dat dit in de onderhavige procedure slechts indirect aan de orde kan komen, en wel in het kader van de vraag of staatssteun mogelijk een beletsel is voor de financieel-economische uitvoerbaarheid van het plan. De vraag of sprake is van staatssteun is immers niet relevant in het kader van de beoordeling van de ruimtelijke effecten van het plan.

Een dergelijk betoog kan derhalve slechts leiden tot vernietiging van het bestreden besluit indien en voor zover het aangevoerde leidt tot de conclusie dat de raad op voorhand in redelijkheid had moeten inzien dat het plan niet kan worden uitgevoerd binnen de planperiode, die in beginsel tien jaar bedraagt. Hieraan is niet reeds voldaan, indien [appellant sub 1] en anderen en [appellant sub 2] en anderen aannemelijk maken dat de staatssteun die plaats heeft of heeft gehad, kan worden teruggevorderd. Daarnaast dienen zij aannemelijk te maken dat de raad op voorhand in redelijkheid had moeten inzien dat als gevolg daarvan het plan niet binnen de planperiode kan worden uitgevoerd op een wijze zonder dat ongeoorloofde staatssteun wordt verleend.

Naar het oordeel van de Afdeling hebben [appellant sub 1] en anderen en [appellant sub 2] en anderen dit niet aannemelijk gemaakt. Daarbij neemt de Afdeling in aanmerking dat de initiatiefnemer naar voren heeft gebracht dat hij (mede gelet op een waarborgfonds) het plan - al dan niet in een aangepaste vorm die binnen het plan past - zou kunnen uitvoeren, ook indien sprake zou zijn van staatssteun die moet worden teruggevorderd.

75. De betogen falen.

Omgevingsvergunning

76. Aangezien het bestemmingsplan bepalend kan zijn voor de vraag of de omgevingsvergunning terecht is verleend, zal de Afdeling de beroepsgronden die tegen het desbetreffende besluit zijn gericht, pas in de einduitspraak bespreken.

Relativiteit

77. Voor zover in deze uitspraak is geoordeeld dat een beroepsgrond faalt en niet uitdrukkelijk op de toepasselijkheid van artikel 8:69a van de Awb is ingegaan, heeft de Afdeling zich niet uitgesproken over de vraag of dat artikel van de Awb van toepassing is.

Bestuurlijke lus

78. Artikel 8:51d, eerste volzin, van de Awb luidt: "Indien de bestuursrechter in hoogste aanleg uitspraak doet, kan hij het bestuursorgaan opdragen een gebrek in het bestreden besluit te herstellen of te laten herstellen."

79. Gelet op hetgeen onder 4 t/m 8 is overwogen, zal het beroep van [appellant sub 2] en anderen voor zover dat is ingesteld door [appellant sub 2D] in de einduitspraak niet-ontvankelijk worden verklaard.

80. Voor zover het beroep ontvankelijk is, is de conclusie dat de Afdeling hiervoor onder 50, 51 en 63 gebreken in het bestreden besluit tot vaststelling van het plan heeft geconstateerd. Met het oog op een spoedige beslechting van het geschil zal de Afdeling de raad opdragen om deze gebreken te herstellen. De raad dient daartoe, met inachtneming van de hiervoor aangeduide overwegingen binnen 26 weken na verzending van deze tussenuitspraak:

een gewijzigd of nieuw besluit te nemen waarbij:

- door middel van een uit te voeren verkeersonderzoek inzichtelijk wordt gemaakt en gemotiveerd of de planregeling uit het oogpunt van parkeerbelasting in geval (grote) evenementen plaatsvinden in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening, dan wel indien het onderzoek daartoe aanleiding geeft een gewijzigde planregeling vast te stellen en

- de aanduiding "parkeerterrein" wordt toegekend aan de gronden in het noordoosten van het plangebied langs de binnenrijbaan en

- voor de daghoreca alsnog een definitie wordt opgenomen in de planregels dan wel wordt gemotiveerd waarom de vrees van omwonenden voor onaanvaardbare overlast ten gevolge van de horeca ongegrond is.

81. Afdeling 3.4 van de Awb hoeft bij de voorbereiding van het gewijzigde of nieuwe besluit niet opnieuw te worden toegepast.

82. De raad dient tevens de Afdeling en de andere partijen de uitkomst mede te delen en een gewijzigd of nieuw besluit zo spoedig mogelijk op de wettelijk voorgeschreven wijze bekend te maken en mede te delen.

Proceskosten en griffierecht

83. In de einduitspraak zal worden beslist over de proceskosten en vergoeding van het betaalde griffierecht.

Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State:

draagt de raad van Montfoort op om:

- binnen 26 weken na de verzending van deze tussenuitspraak met inachtneming van hetgeen onder 50, 51 en 63 is overwogen de daar omschreven gebreken in het besluit van 12 december 2016 waarbij de raad het bestemmingsplan "Willeskop ten noorden van 64-68" heeft vastgesteld, te herstellen en

- de Afdeling en de andere partijen de uitkomst mede te delen en het gewijzigde of nieuwe besluit zo spoedig mogelijk op de wettelijk voorgeschreven wijze bekend te maken en mede te delen.

Aldus vastgesteld door mr. E. Helder, voorzitter, en mr. S.J.E. von Horstink-Meyenfeldt en mr. G.T.J.M. Jurgens, leden, in tegenwoordigheid van mr. E.M. Ouwehand, griffier.

w.g. Helder w.g. Ouwehand
voorzitter griffier

Bijlage

Planregels

Artikel 1.29 van de planregels luidt als volgt:

"Een emissiepunt betreft een punt waar een relevante hoeveelheid geur buiten:

- a. het geheel overdekte dierenverblijf treedt, dan wel wordt gebracht, of;
- b. het overdekte gedeelte van het gedeeltelijk overdekt dierenverblijf treedt, danwel wordt gebracht.

Artikel 1.33 van de planregels luidt als volgt:

"1.33 manege: een bedrijf dat is gericht op het lesgeven in paardrijden en daarvoor paarden en pony's houdt, in combinatie met een of meer van de volgende hiermee samenhangende activiteiten of voorzieningen, het in pension houden van paarden en pony's, horeca (kantine, foyer en dergelijke), verenigingsaccommodatie en het houden van wedstrijden of andere evenementen, waarbij de te houden evenementen uitsluitend gericht mogen zijn op de hoofdactiviteit van de manege, (te weten het lesgeven in paardrijden en het houden van paarden en pony's); overige evenementen zijn niet toegelaten."

Artikel 3, lid 3.1, van de planregels luidt als volgt:

"De voor 'Sport' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. een manege met daarbij behorende daghoreca;
- b. landschappelijke inpassing en/of erfbeplanting en groen;
- c. nutsvoorzieningen;
- d. de waterhuishouding;
- e. erf- en toegangswegen;

alsmede voor:

- f. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'bedrijfswoning': een bedrijfswoning;
- g. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van horeca - kantine': een kantine als bedoeld in artikel 1.32;
- h. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van sport - mestopslag': een voorziening ten behoeve van de opslag van mest van het eigen bedrijf;
- i. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'parkeerterrein': een parkeerterrein;

met daarbij behorende:

- j. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "ontsluiting": de hoofdontsluiting van het manegeterrein;
- k. gebouwen;
- l. bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
- m. werken, geen gebouwen zijnde."

Artikel 3, lid 3.2, van de planregels luidt als volgt:

"Op deze gronden mag worden gebouwd en gelden de volgende regels:

3.2.1 Gebouwen

- a. gebouwen worden uitsluitend binnen het bouwvlak gebouwd;
- b. binnen het bouwvlak mag ter plaatse van de aanduiding 'bedrijfswoning' inpandig één bedrijfswoning worden gerealiseerd bestaande uit één bouwlaag en met een oppervlak van ten hoogste 50 m²;
- c. het bouwvlak mag volledig worden bebouwd;
- d. de bouwhoogte van gebouwen bedraagt ten hoogste 8,5 m;
- e. de goothoogte van gebouwen bedraagt ten hoogste 3,5 m;
- f. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - buitenrijbaan' is een buitenrijbaan toegestaan;
- g. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - paddocks' zijn paddocks toegestaan;
- h. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - stapmolen en langeercirkel' zijn een stapmolen en langeercirkel toegestaan;
- i. het aantal boxen van de manege mag ten hoogste 30 bedragen;.

3.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

- a. de bouwhoogte van erfafscheidingen bedraagt ten hoogste 2 m;
- b. de bouwhoogte van lichtmasten bedraagt ten hoogste 6 m;
- c. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 1,5 m, met dien verstande dat ter plaatse van de aanduidingen "specifieke bouwaanduiding-buitenrijbaan", de "specifieke bouwaanduiding -paddocks", 'specifieke vorm van sport - mestopslag' , de 'specifieke bouwaanduiding - stapmolen en langeercirkel' en de aanduiding "parkeerterrein" de bouwhoogte ten hoogste 3 m mag bedragen."

Artikel 3, lid 3.3, van de planregels luidt als volgt:

"Tot een gebruik van gronden en bouwwerken strijdig met de bestemming wordt in elk geval gerekend:

- a. het in gebruik nemen en gebruik van gronden en bouwwerken als niet aan alle volgende voorwaarden is voldaan:
 - 1. de watercompensatie bedraagt tenminste 15% van het te verharden oppervlak;
 - 2. watercompensatie wordt gerealiseerd voordat de verharding plaatsvindt;
 - 3. watercompensatie vindt plaats in hetzelfde peilgebied als de verharding;
 - 4. de landschappelijke inpassing (zoals opgenomen in hoofdstuk 4 van de toelichting en op de inrichtingstekening is aangegeven) gelijktijdig wordt gerealiseerd met de nieuwe bebouwing;
- b. het realiseren van lichtmasten ter plaatse van de aanduidingen: 'specifieke bouwaanduiding - buitenrijbaan' en de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - paddocks en de 'specifieke bouwaanduiding - stapmolen en langeercirkel;
- c. het aanbrengen van verharding voor zover dit meer dan 50% van de oppervlakte van het bestemmingsvlak betreft.
- d. het realiseren van permanente parkeerplaatsen buiten de gronden met de aanduiding 'parkeerterrein';
- e. het realiseren van emissiepunten op de gronden met de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding-1'."

Awb

Artikel 6:4, derde lid, van de Awb luidt als volgt:

"Het instellen van beroep bij een bestuursrechter geschiedt door het indienen van een beroepschrift bij die rechter."

Artikel 6:5, eerste lid, aanhef en onder a, van de Awb luidt als volgt:

"1 Het bezwaar- of beroepschrift wordt ondertekend en bevat ten minste:

a. de naam en het adres van de indienen."

Artikel 6:6 van de Awb luidt als volgt:

"Het bezwaar of beroep kan niet-ontvankelijk worden verklaard, indien:

- a. niet is voldaan aan artikel 6:5 of aan enig ander bij de wet gesteld vereiste voor het in behandeling nemen van het bezwaar of beroep, of
- b. het bezwaar- of beroepschrift geheel of gedeeltelijk is geweigerd op grond van artikel 2:15,

mits de indiener de gelegenheid heeft gehad het verzuim te herstellen binnen een hem daartoe gestelde termijn."

Artikel 8:24 van de Awb luidt als volgt:

- 1. Partijen kunnen zich laten bijstaan of door een gemachtigde laten "vertegenwoordigen.
- 2. De bestuursrechter kan van een gemachtigde een schriftelijke machtiging verlangen.
- 3. Het tweede lid is niet van toepassing ten aanzien van advocaten."

Bro

Artikel 3.1.6, tweede lid, van het Bro, zoals die bepaling gold ten tijde van belang, luidt als volgt:

"2. De toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, voldoet aan de volgende voorwaarden:

- a. er wordt beschreven dat de voorgenomen stedelijke ontwikkeling voorziet in een actuele regionale behoefte.
- b. indien uit de beschrijving, bedoeld in onderdeel a, blijkt dat sprake is van een actuele regionale behoefte, wordt beschreven in hoeverre in die behoefte binnen het bestaand stedelijk gebied van de betreffende regio kan worden voorzien door benutting van beschikbare gronden door herstructurering, transformatie of anderszins, en;
- c. indien uit de beschrijving, bedoeld in onderdeel b, blijkt dat de stedelijke ontwikkeling niet binnen het bestaand stedelijk gebied van de betreffende regio kan plaatsvinden, wordt beschreven in hoeverre wordt voorzien in die behoefte op locaties die, gebruikmakend van verschillende middelen van vervoer, passend ontsloten zijn of als zodanig worden ontwikkeld.

Activiteitenbesluit

Artikel 1.1, eerste lid, van het Activiteitenbesluit, voor zover van belang, luidt als volgt:

"In dit besluit en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

dierenverblijf: al dan niet overdekte ruimte waarbinnen landbouwhuisdieren worden gehouden;

geurgevoelig object: geurgevoelig object als bedoeld in artikel 1 van de Wgv."

Artikel 3.111, eerste lid, luidt als volgt:

"1. De artikelen 3.112 tot en met 3.129 zijn van toepassing op het houden van landbouwhuisdieren.
2. De artikelen 3.112 tot en met 3.126 zijn niet van toepassing op inrichtingen waar minder dan 10 schapen, 5 paarden, 10 geiten, 24 stuks pluimvee, 25 konijnen en 10 overige landbouwhuisdieren worden gehouden."

Artikel 3.117, eerste lid, luidt als volgt:

"Het oprichten, uitbreiden of wijzigen van een dierenverblijf met dieren zonder geuremissiefactor vindt niet plaats, indien de afstand tussen enig binnen de inrichting gelegen dierenverblijf waar dieren zonder geuremissiefactor worden gehouden en een geurgevoelig object, na de oprichting, uitbreiding of wijziging:

- a. minder dan 100 meter bedraagt, indien het geurgevoelige object binnen de bebouwde kom is gelegen, of
- b. minder dan 50 meter bedraagt, indien het geurgevoelige object buiten de bebouwde kom is gelegen."

Artikel 3.118, eerste lid, luidt als volgt:

"De artikel 3.115 tot en met 3.117 zijn niet van toepassing voor zover bij verordening op grond van artikel 6 van de Wgv andere afstanden zijn vastgesteld (...)."

Artikel 3.119, eerste lid, luidt als volgt:

"Onverminderd de artikelen 3.115 tot en met 3.117 is het oprichten, uitbreiden of wijzigen van een dierenverblijf verboden, indien na oprichting, uitbreiding of wijziging de afstand van de buitenzijde van een dierenverblijf tot de dichtstbijzijnde buitenzijde van een geurgevoelig object:

- a. minder dan 50 meter bedraagt, indien het geurgevoelige object binnen de bebouwde kom is gelegen, of
- b. minder dan 25 meter bedraagt, indien het geurgevoelige object buiten de bebouwde kom is gelegen."

Artikel 3.121 luidt als volgt:

"De geurbelasting, bedoeld in deze paragraaf, wordt bepaald en de afstanden, bedoeld in deze paragraaf, worden gemeten op de wijze die in de regeling op grond van artikel 10 van de Wgh is vastgesteld."

Wgv

Artikel 1 van de Wgv, voor zover van belang, luidt als volgt:

"In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

dierenverblijf: al dan niet overdekte ruimte waarbinnen dieren worden gehouden;

geurgevoelig object: gebouw, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, wordt gebruikt, waarbij onder «gebouw, bestemd voor menselijk wonen of menselijk verblijf» wordt verstaan: gebouw dat op grond van het bestemmingsplan, bedoeld in artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening, een inpassingsplan als bedoeld in artikel 3.26 of 3.28 van die wet daaronder mede begrepen, de beheersverordening, bedoeld in artikel 3.38 van die wet, of, indien met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van het bestemmingsplan of de beheersverordening is afgeweken, de omgevingsvergunning, bedoeld in artikel

1.1, eerste lid, van laatstgenoemde wet mag worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf."

Artikel 4, eerste lid, luidt als volgt:

"De afstand tussen een veehouderij waar dieren worden gehouden van een diercategorie waarvoor niet bij ministeriële regeling een geuremissiefactor is vastgesteld, en een geurgevoelig object bedraagt:

- a. ten minste 100 meter indien het geurgevoelige object binnen de bebouwde kom is gelegen, en
- b. ten minste 50 meter indien het geurgevoelige object buiten de bebouwde kom is gelegen."

Artikel 5, eerste lid, luidt als volgt:

"Onverminderd de artikelen 3 en 4 bedraagt de afstand van de buitenzijde van een dierenverblijf tot de buitenzijde van een geurgevoelig object:

- a. ten minste 50 meter indien het geurgevoelige object binnen de bebouwde kom is gelegen, en
- b. ten minste 25 meter indien het geurgevoelige object buiten de bebouwde kom is gelegen."

Artikel 6, derde lid, aanhef en onder a, luidt als volgt:

"Bij gemeentelijke verordening kan worden bepaald dat binnen een deel van het grondgebied van de gemeente een andere afstand van toepassing is dan de afstand, genoemd in artikel 4, eerste lid, met dien verstande dat deze ten minste 50 meter bedraagt indien het geurgevoelige object binnen de bebouwde kom is gelegen."

Artikel 10 van de Wgv luidt als volgt:

"Bij regeling van Onze Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer worden, in overeenstemming met Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, regels gesteld over de wijze waarop:

- a. de geurbelasting, bedoeld in artikel 3, wordt bepaald;
- b. de afstand, bedoeld in de artikelen 3 en 4, eerste lid, wordt gemeten.

Rgv

Artikel 4 van de Rgv luidt als volgt:

- "1. De afstand, bedoeld in de artikelen 3, tweede en derde lid, en 4, eerste lid, van de wet wordt gemeten vanaf de buitenzijde van het geurgevoelig object tot het dichtstbijzijnde emissiepunt.
- 2. Indien het dierenverblijf niet is overdekt, wordt de afstand gemeten vanaf de buitenzijde van een geurgevoelig object tot het punt van de begrenzing van het dierenverblijf dat het dichtst is gelegen bij het desbetreffende geurgevoelig object."